Revoluției populare din România i-au fost consacrate pînă acuma numeroase studii, articole, note, publicate în diverse reviste de specialitate. Autorii au folosit întregul material, adăugînd informații din lucrările de peste hotare, memorii, discursuri și articole politice, presa timpului, documente inedite din principalele arhive din București ca și din arhivele județene. N-ar fi fost lipsit de interes, credem, o prezentare a materialului informațional în partea introductivă a lucrării, ca și o discuție privind aprecierile făcute asupra perioadei în istoriografia română și străină.

Privită în general, lucrarea dedicată revoluției populare din România constituie un remarcabil succes al științei istorice românești. Prezentarea faptelor într-un cadru unitar, cercetarea aprofundată și multilaterală, bogăția de idei, interpretarea științifică, sobrietatea stilului sînt calități incontestabile ale lucrării iar utilitatea ei indiscutabilă.

Em. Bold

ANUARUL INSTITUTULUI DE ISTORIE „A. D. XENOPOL“, tom. VIII, 1971, Iași, 554 pagini + XXV.

Volumul recent apărut al „Anuarului Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol“ din Iași, atrage atenția, chiar de la primul contact, prin varietatea materialelor care tratează probleme importante ale istoriei patriei și istoriei universale. Și cînd afirmăm aceasta ne referim atît la studiile propriu-zise cît și la recenziile și notele bibliografice ce ocupă un spațiu deosebit de întins în numărul de față al „Anuarului...“ Revista și-a făcut o preocupare constantă din prezentarea unor aspecte din activitatea, opera personalităților de seamă ale istoriografiei noastre: Vasile Pîrvan în numărul din 1969, A. D. Xenopol în 1970, și articolele *N. Iorga (100 de ani de la naștere)* și *N. Iorga și problemele cercetării istorice* în tomul VIII, 1971, Studiile referitoare la istoria medie a României analizează aspecte dintre cele mai semnificative: *Diplomatica latină în Țările române. Noi contribuții, Abuzurile și corupția membrilor aparatului de stat feudal din Moldova (sec. XV—XVII), Camătă și cămătari în Moldova în epoca fanariotă, Aspecte ale relațiilor comerciale dintre Moldova și Polonia în secolul al XVIII-lea.* Rubrica „Documentar“ prezintă 25 de documente moldovenești din secolul al XVII-lea, documente referitoare la ceremonialul domnesc și o listă a marilor dregători ai Moldovei (sec. XIV—XVII). Se remarcă atenția deosebită acordată secolului al XVIII-lea și începutul epocii moderne. La materialele amintite privind această perioadă adăugăm: *Începutul industriei alcoolului în Moldova feudală*, articol ce se referă, din motive bine întemeiate, în special la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea.

Aspecte majore ale societății românești către și la mijlocul secolului al XIX-lea sînt analizate în studiile: *Despre gospodăria moșierească din regiunea de munte a Moldovei, la mijlocul secolului al XIX-lea, Unificarea vamală dintre Moldova și Țara Românească (I), Sfatul administrativ al Moldovei între 1832 și 1862.* Ca o completare a studiilor anterioare referitoare la lupta pentru Unire, *Despre ultima fază a luptei pentru unire în Moldova* comunică și știrile culese din documente găsite de autor în Arhivele de la Merseburg (Republica Democrată Germană). Avînd la bază tot izvoare străine, de altă natură, articolul *Raporturile româno-poloneze oglindite în memoriile lui Wladislaw Czatoryski*, scoate în evidență importanța acestor memorii, de o factură specială, pentru cunoașterea raporturilor româno-poloneze dintre anii 1859 și 1864. Studiul *Frămîntări politice interne în vremea guvernării D. Ghica — M. Kogălniceanu* (1868—1870) continuă

şi încheie analiza evenimentelor respective, analiză începută în numărul precedent al revistei.

Articolele de istorie contemporană analizează probleme importante privind situaţia economică şi politica economică din perioada interbelică: *Inventarul agricol din România între cele două războaie mondiale, Contradicţii între partidele burgheze din România în domeniul politicii economice (1922—1928), Programul Partidului naţional-liberal din perioada 1918—1921 şi unele probleme referitoare la dezvoltarea economiei naţionale*; privind mişcarea muncitorească: *Tradiţiile revoluţionare ale muncitorimii ceferiste ieşene* (momente cuprinse între primul război mondial şi insurecţia naţională antifascistă — n.n.); privind relaţiile externe: *Relaţiile româno-germane în perioada 1928—1932.*

Peste 120 de pagini au fost rezervate recenziilor şi notelor bibliografice. Ele se referă la un material de specialitate bogat şi divers, apărut în ţară şi străinătate, în ultima vreme. Multe din intervenţiile cercetătorilor Institutului de istorie şi arheologie „A. D. Xenopol" din Iaşi, cuprinse în aceste două rubrici, constituie contribuţii nu numai la discutarea critică a rezultatelor din literatura istorică internă şi străină ci şi la completarea unor aspecte neglijate sau tratate superficial.

Numărul din 1971 al „Anuarului..." conţine şi două scurte prezentări referitoare la lucrările Conferinţei anglo-române cu tema „Matematica în arheologie şi ştiinţele istorice" (Mamaia, 16—24 septembrie 1970) şi la activitatea Institutului de istorie şi arheologie „A. D. Xenopol" din Iaşi în anul 1970, precum şi informaţii despre susţinerea publică şi acordarea titlului ştiinţific de doctor în istorie unor cercetători ai Institutului.

Prin problematica majoră abordată, prin varietatea tematică, prin ţinuta riguros ştiinţifică a materialelor pe care le conţine „Anuarul Institutului de istorie şi arheologie „A. D. Xenopol", tom. VIII, 1971 constituie, fără îndoială, o importantă realizare a cercetătorilor ieşeni, şi nu numai a acestora.

Ion Agrigoroaiei